

Клемпарський М. М.

*д.ю.н., доцент, професор кафедри цивільного та господарського права
Донецького юридичного інституту МВС України,
Україна; e-mail: kaf.fin@gmail.com*

Косарева І. П.

*к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів і кредиту
Харківського інституту фінансів КНТЕУ;
Україна; e-mail: irina.kosareva2507@gmail.com*

ВИКОРИСТАННЯ СТРАХУВАННЯ У СТВОРЕННІ МЕХАНІЗМУ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. В умовах ринкової економіки, дослідження методів запобігання банкрутства підприємств є актуальним, особливо для новостворених підприємств. В статті проаналізовано загальні тенденції банкрутства в контексті порушених справ про банкрутство, та частки підприємств, які визнані банкрутами. Здебільш підприємствам не вдається самостійно відновити свою платоспроможність, і тому доцільно говорити про використання страхового механізму як засобу запобігання банкрутства. Запровадження умов обов'язкового страхування розглянуто на прикладі 11 підприємств України. Також, описано систему залучення позикових коштів підприємствами-учасниками зі страхового фонду на відновлення платоспроможності, або на інші потреби, що направлені на укріплення фінансового стану підприємства.

Ключові слова: банкрутство, антикризове фінансове управління, платоспроможність, страхування, кредит, чистий дохід, страховий фонд.

Формул: 0; рис.: 10; табл.: 2; бібл.: 15

Klemparskyi M. M.

*Yu. Mr., Associate Professor, Professor of the Department of Civil and Commercial Law
Donetsk Law Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine,
Ukraine; e-mail: kaf.fin@gmail.com*

Kosarieva I. P.

*Ph.D. in Economics, Docent, Head of the Department of Finance and Credit
Kharkiv Institute of Finance, KNTEU;
Ukraine; e-mail: irina.kosareva2507@gmail.com*

USE OF INSURANCE IN CREATION OF THE MECHANISM FOR PREVENTION OF BANQUILATION OF ENTERPRISES

Abstract. In a market economy, investigating methods for preventing bankruptcy of enterprises is relevant, especially for newly created enterprises. The article analyzes the general trends of bankruptcy in the context of the prosecuted cases of bankruptcy, and the shares of enterprises that are recognized bankrupt. For the most part, enterprises can not independently restore their solvency, and therefore it is advisable to talk about the use of the insurance mechanism as a means of preventing bankruptcy. The introduction of compulsory insurance conditions is considered in the example of 11 Ukrainian enterprises. Also, a system of attracting borrowed funds by participating companies from the insurance fund to restore solvency, or other needs, aimed at strengthening the financial condition of the company.

Keywords: bankruptcy, crisis management, solvency, insurance, credit, net income, insurance fund.

JEL Classification: G22, G33

Formulas: 0; fig.: 10; tabl.: 2; bibl.: 15

Клемпарский Н. Н.
д. ю. н., доцент, профессор кафедры гражданского и хозяйственного права
Донецкого юридического института МВД Украины,
Украина; e-mail: kaf.fin@gmail.com

Косарева И. П.
к.э.н., доцент, заведующий кафедрой финансов и кредита
Харьковского института финансов КНТЭУ,
Украина; e-mail: irina.kosareva2507@gmail.com

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СТРАХОВАНИЯ В СОЗДАНИИ МЕХАНИЗМА ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ БАНКРОТСТВА ПРЕДПРИЯТИЙ

Аннотация. В условиях рыночной экономики исследование методов предупреждения банкротства предприятий является актуальным, особенно для новосозданных предприятий. В статье проанализированы тенденции развития процесса банкротства. Часто, предприятиям не удается самостоятельно возобновить свою платежеспособность, и поэтому уместно говорить об использовании страхового механизма как способа предупреждения банкротства, а именно создания обязательной системы страхования для предприятий. Условия страхования рассмотрены на примере 11 предприятий Украины. Кроме того, предложен подход привлечения заемных средств из предложенного фонда на возобновление платежеспособности, или на другие потребности, которые направлены на укрепления финансового состояния предприятия.

Ключевые слова: банкротства, антикризисное финансовое управление, платежеспособность, страхование, кредит, чистый доход, страховой фонд.

Формул: 0; рис.: 10; табл.: 2; библи.: 15

Вступ. Явище «банкрутство» є невід'ємною складовою ринкової економіки, оскільки за умов конкурентної боротьби воно досить природне, та є одним із способів ліквідації неспроможних підприємств. Разом з тим кризовий стан України потребує зваженої політики щодо процедур проведення банкрутства, а саме державі доречно приділити увагу впровадженню заходів щодо відновлення платоспроможності підприємства, що опинилося на межі банкрутства. Враховуючи ситуації, коли підприємства не в змозі самостійно відновити свою платоспроможність, виникає необхідність пошуку нових методів запобігання банкрутства, зокрема через страхування.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Проблемам дослідження банкрутства підприємств та антикризового управління приділено багато уваги в працях вітчизняних науковців, серед яких Хаджинова О. В. [1], яка в своїй роботі зазначила, що основною причиною банкрутства українських підприємств є його нездатність своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Брінь П. В. [2] приділив увагу дослідженню проблем інституту банкрутства та шляхів його удосконалення. Битківська А. В. [3] виділила особливості різних процедур банкрутства та їх наслідки для подальшої діяльності підприємства. Цар О. [4], приділила увагу дослідженню світового досвіду оздоровлення підприємства, та можливостям його використання в Україні.

Метою статті є пошук системи забезпечення платоспроможності підприємства як засобу запобігання банкрутства шляхом використання страхування.

Результати дослідження. Кожна країна враховуючи визначенні напрями розвитку економіки створює свою систему регулювання процедури банкрутства, при цьому вирішуючи питання щодо ліквідації або санації підприємства.

В міжнародній практиці, виділяють певні методи регулювання процедур банкрутства, а саме: прокредиторська (британська) – захищає права кредиторів щодо стягнення своїх боргів, і продебіторська (американська) – захищає боржника, що дає йому шанс на фінансове оздоровлення для продовження діяльності на ринку й повернення боргу [4].

Так, у США законодавство побудоване таким чином, щоб забезпечувати можливості для реалізації інтересів боржника, при цьому значно обмежуючи інтереси кредиторів. Це проявляється в широкому використанні досвідчених менеджерів та їх досвіду щодо реабілітаційних цілей. Боржнику в будь-якому разі дозволяється продовжувати вести комерційну діяльність, незважаючи на його неплатоспроможність та розмір боргів. В США банкрутство розглядається як найбільше зло для підприємства і тому на меті стоїть не ліквідація його, а надання можливостей для реабілітації та створення умов відновлення платоспроможності підприємства [4].

В Італії, навпаки регулювання банкрутства має прокредиторський характер. Воно передбачає насамперед захист інтересів кредиторів, а отже під час банкрутства участь керівництва самого підприємства мінімізується. В країні для запобігання кризового стану суб'єктів господарювання використовують процедуру контролюваного управління [4].

У Канаді досить часто використовується укладання альтернативної угоди між кредиторами та боржником про погашення боргу частками протягом визначеного строку. Зазначена угода може укладатися тільки у тому разі, якщо заборгованість боржника складає від 5000 до 75000 дол. США. Протягом 45 днів кредитору необхідно прийняти рішення стосовно угод, а саме погодитися з умовами надання часткової сплати боргу, або її відхилити [4].

В Україні проблема банкрутства підприємств посідає вагомe місце в економіці країни, оскільки в умовах кризових явищ, не всі підприємства можуть забезпечувати стабільний розвиток. Динаміку кількості підприємств та порушених справ про банкрутства в Україні протягом 2011–2015 рр. представлено на рис. 1.

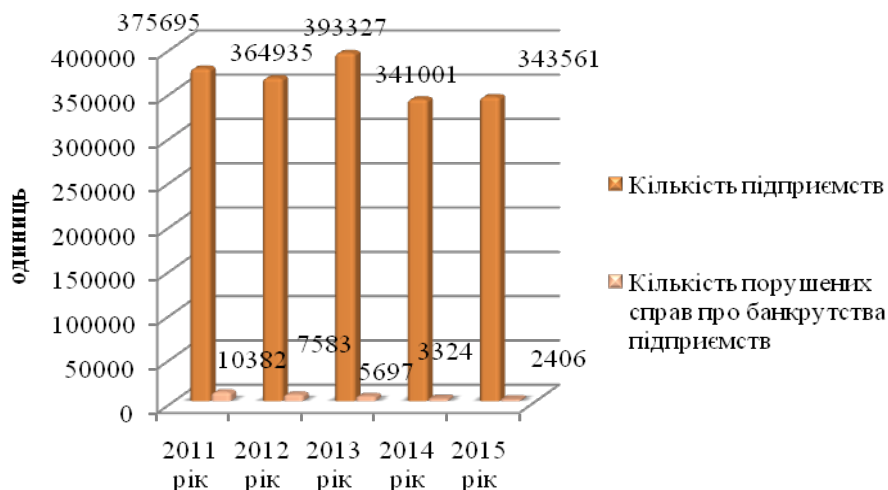

Рис. 1. Динаміка кількості підприємств й чисельності порушених справ про банкрутства в Україні протягом 2011–2015 рр. Джерело: складено та розраховано за даними статистичної звітності [5, 6]

Протягом 2011–2015 рр. кількість справ порушених про банкрутства підприємств в Україні постійно зменшувалася, при цьому чисельність підприємств мало не стабільну динаміку. Частка підприємств, що перебували на стадії банкрутства скорочувалася і дорівнювала в 2011 році – 2,76%, а в 2015 році – 0,7%. Тобто чисельність підприємств не впливає на кількість справ порушених про банкрутства. Традиційно виділяють наступні фактори впливу на кризовий розвиток підприємств: спад обсягів національного доходу, зростання рівня інфляції, нестабільний розвиток валютного та кредитного ринку, зниження обсягів залучених інвестицій тощо.

Важливим в цьому контексті є врахування не тільки кількості порушених справ, а й частки підприємств, які були визнані банкрутами, що представлено на рис. 2.

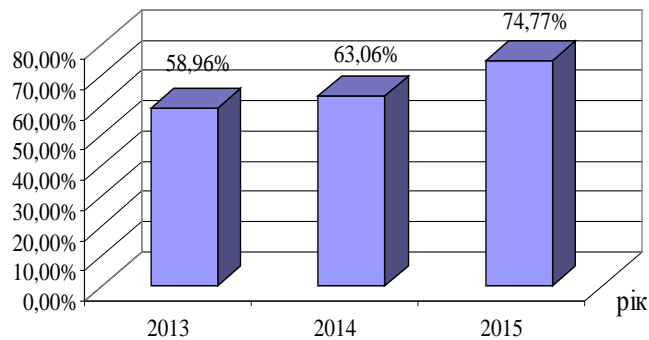

Рис. 2. Динаміка частки підприємств у загальній кількості справ про банкрутства, які були визнанні банкрутами протягом 2013–2015 рр.

Джерело: складено та розраховано за даними статистичної звітності [6]

На основі даних поданих на рисунку 2, можна зробити висновок, що частка підприємств, які були визнанні банкрутом серед загальних справ про банкрутство протягом 2013–2015 років збільшувалася. Якщо у 2013 році вона складала 58,96 %, то у 2015 році – 74,77 %. Це вказує на те, що ці підприємства не змогли відновити свою фінансову платоспроможність.

Необхідно також зазначити, що в світі спостерігається інша тенденція, а саме зменшення кількості банкрутів, зокрема в Японії – на 10% та в Німеччині – на 4%. Основним лідером в світі за підприємства–банкрутами є США, в країні щомісяця банкрутують 25 000–35 000 підприємств, для порівняння в Великобританії – 3400–4100 підприємств, Франції – 1900–6500 підприємств, Німеччині – 1700–2200 підприємств, Японії 600–800 підприємств, в Китаї – 30–250 підприємств [7].

За даними Світового банку, процедура банкрутства в Україні забезпечує повернення кредиторю 8,3% боргу, натомість в США – 81,5%, Польщі – 53,8%. Що стосується тривалості проведення процедури банкрутства, то в Україні – це 3 роки, а в розвинутих країнах – 1,7 років. В Україні серед підприємств проти яких порушили справу про банкрутство, тільки приблизно 5% знаходяться перебувають на стадії санації [8].

Враховуючи збільшення частки підприємств–банкрутів в Україні, можна сказати, що державою підтримується прокредиторська концепція регулювання процедури банкрутства підприємств, головним завданням для якої є захист інтересів кредиторів, а не відновлення платоспроможності суб'єкта господарювання. Такий стан слід вважати негативним для України – втрата робочих місць на збанкрутілих підприємствах сприяє збільшенню і так високого рівня соціальної напруги в країні.

На сьогодні для України питання забезпечення платоспроможності підприємства та запобігання його банкрутства є відкритим. Важливим є не тільки забезпечення процесу відновлення платоспроможності під час проведення процедури банкрутства, а і створення системи запобігання кризового стану. На законодавчому рівні обов'язковість створення резервного капіталу, як джерела покриття збитків від непередбачуваних подій, передбачена лише для акціонерних товариств у розмірі 15 відсотків статутного капіталу та для господарських товариств не менш як 25 відсотків статутного фонду [8, 9]. Разом з тим більшість підприємств не використовують таку можливість, тому необхідно здійснити пошук нових шляхів запобігання кризових явищ на підприємствах.

Одним із способів мінімізації фінансових ризиків є страхування. Так станом на 30.06.2016 р. працюючих страхових компаній налічувало 343, що на 31 менше ніж на 30.06.2015 р., при цьому останнім часом спостерігається тенденція скорочення страхових компаній. Зокрема, доцільно розглянути основні показники діяльності страхового ринку в Україні протягом 2013–2015 років, які подано на рис. 3,4.

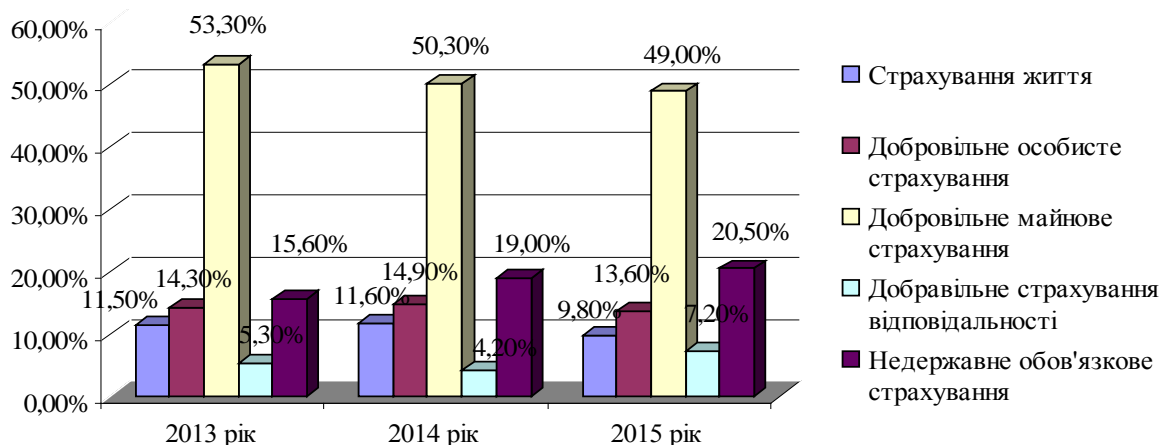

Рис. 3. Структура страхових премій протягом 2013–2015 років
Джерело: складено та розраховано за даними статистичної звітності [11,12]

За даними, наведеними на рис. 3, можна сказати, що найбільшу частку в структурі страхових премій займає добровільне майнове страхування (у 2015 році – 49,0%), недержавне обов'язкове страхування (у 2015 році – 20,5%), а найменшу частку займає добровільне страхування відповідальності (у 2015 році – 7,2%).

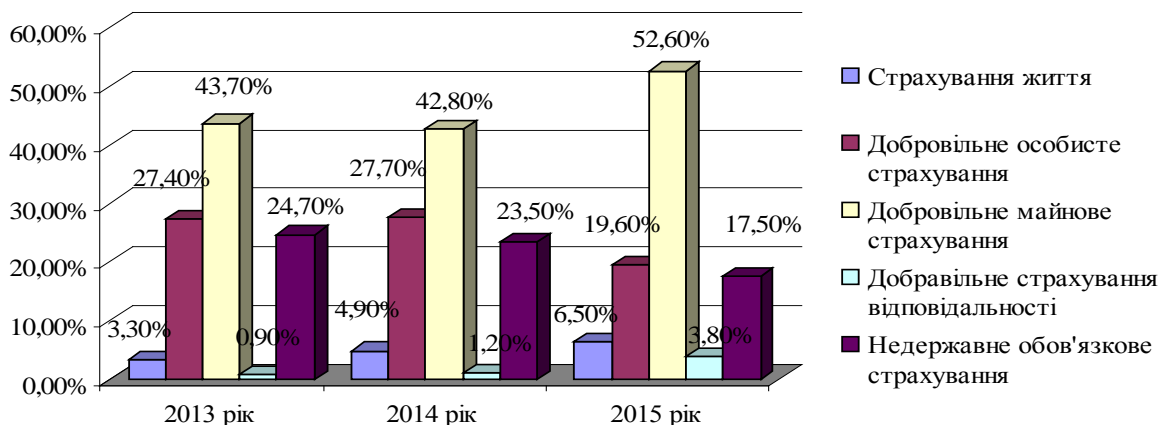

Рис. 4. Структура страхових виплат протягом 2013–2015 рр.
Джерело: складено та розраховано за даними статистичної звітності [11,12]

Що стосується фінансових ризиків, то вони входять до складу майнового страхування, і у 2015 році займали 9,7% серед загальної суми страхових премій [12]. Гармонічний розвиток обов'язкового і добровільного страхування спостерігався протягом 2000–2006 років, хоча незважаючи на це, вже на даному періоді розвитку говорилося про доцільність розвитку страхування фінансових ризиків [13].

Аналізуючи рис. 4, можна сказати, що значну частку в структурі страхових виплат посідають виплати за добровільним майновим страхуванням (у 2015 році – 52,6%), недержавним обов'язковим страхуванням (у 2015 році – 17,5%) та за добровільним особистим страхуванням (у 2015 році – 16,6%). Найменша частка припадає на виплати за добровільним страхуванням відповідальності (у 2015 році 3,8%). Фінансові ризики в сумі страхових виплат у 2015 році займали 9,7% [12].

Проаналізувавши діяльність страхових компаній, необхідно зазначити, що більшу частку в страхових преміях та виплатах займає добровільне страхування, і тому доречно звернути увагу на обов'язкове страхування, а зокрема на можливість впровадження нового виду.

Говорячи про проблему відновлення платоспроможності підприємств, необхідно в переліку фінансових ризиків, які підлягають страхуванню в Україні, виділити ризик втрати

платоспроможності, а зокрема ризик банкрутства. Тому доцільно через механізм обов'язкового страхування створити страховий фонд за рахунок платежів підприємств. З цією метою запропонований алгоритм формування страхового фонду запобігання банкрутства підприємств, який подано на рис. 5.

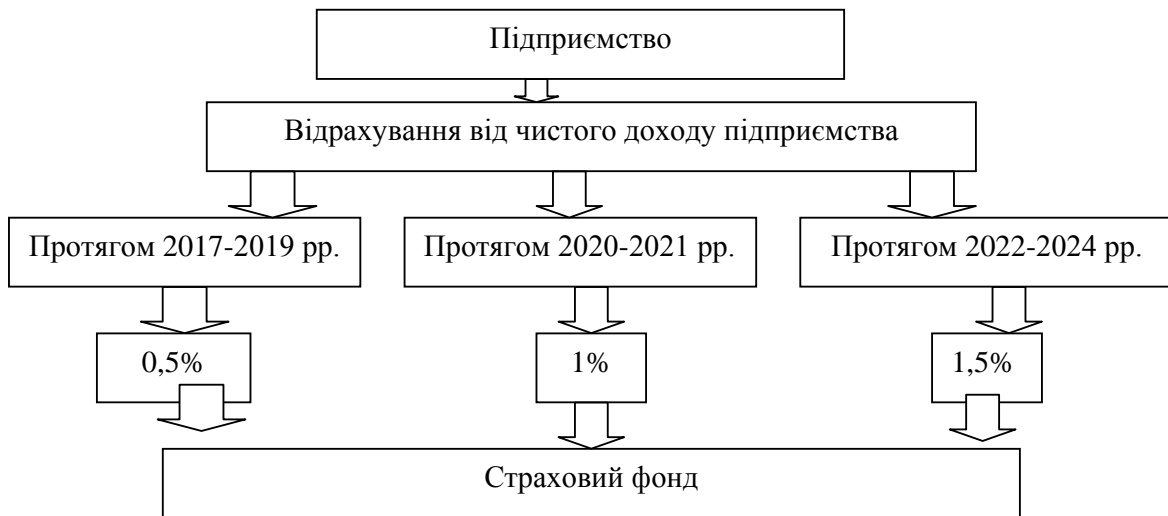

Рис. 5. Блок-схема алгоритму формування страхового фонду запобігання банкрутству підприємств *)
*) власні розрахунки авторів

Створення страхового фонду передбачено поступовим накопиченням ресурсів протягом 2017–2024 років.

На рис. 5, зображений порядок відрахувань від чистого доходу підприємства до страхового фонду, а саме протягом перших трьох років 0,5% від чистого доходу, протягом четвертого і п'ятого року 1%, протягом наступних трьох років 1,5%. Створена система поступового збільшення відсотку відрахування, надасть можливість підприємству-учаснику даного фонду, зрозуміти необхідність відрахувань, при цьому не створюючи значного навантаження на фінансовий стан підприємства.

На прикладі машинобудівної та металургійної промисловості України розрахуємо обсяг відрахувань, на основі середнього значення чистого доходу, що наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Обсяг чистого доходу підприємств України у 2011–2015 рр.

№	Найменування підприємств	Обсяг чистого доходу, млн. грн.					Середнє значення
		2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	
1	Україна	4202455,2	4459818,8	4334453,1	4459702,2	5716431,0	4634572,1
2	ПАТ «ЗАВОД ФРУНЗЕ»	381,77	549,26	443,9	398,17	453,31	445,28
3	ПАТ «Дніпровський завод «Алюмаш»	79,8	88,87	56,68	51,44	86,49	72,66
4	ПАТ «Кременчуцький колісний завод»	460,17	489,58	440,64	454,04	549,41	478,77
5	ПАТ «ТУРБОАТОМ»	1267,94	1404,64	1741,26	1842,39	2694,25	1790,1
6	ПАТ «МОТОР СІЧ»	5001,8	7845,56	8583,92	10730,12	13830,66	9198,41
7	ПАТ «Новокраматорський машинобудівний завод»	2754,78	2372,74	2675,47	2574,82	2965,13	2668,59

Продовження таблиці 1

8	ПАТ «ДНІПРОВАЖМАШ»	589,95	827,44	788,64	919,98	861,62	797,53
9	ПАТ «Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування «Насосенергомаш»	1022,2	989,85	1008,88	1106,5	1193,41	1064,17
10	ПАТ «Ужгородський Турбогаз»	1,27	27,58	22,0	41,56	89,98	36,48
11	ТОВ «УКР-ЛЕНД»	10,36	12,33	15,41	19,26	23,65	16,2
12	Разом за підприємствами	11803,94	14936,88	16158,49	18444,8	23089,1	16886,63

Джерело: складено та розраховано за даними статистичної звітності [14]

Також, в табл. 1 визначений обсяг чистого доходу від реалізації в цілому по Україні, для того, щоб розрахувати обсяг фонду для всіх працюючих підприємств.

Поступове формування ресурсної бази фонду за аналізованими 11 підприємствами та загалом по Україні протягом 3 років, 5 років та 8 років представлено в табл. 2.

Таблиця 2

Формування страхового фонду протягом 8 років

№	Найменування підприємства	Відрахування		
		Протягом 2017–2019 рр.	Протягом 2017–2021 рр.	Протягом 2017–2024 рр.
1	2	3	4	5
1	ПАТ «ЗАВОД ФРУНЗЕ»	6,68	15,58	35,62
2	ПАТ «Дніпровський завод «Алюмаш»	1,09	2,54	5,81
3	ПАТ «Кременчуцький колісний завод»	7,18	16,76	38,30
4	Публічне акціонерне товариство «Полтавський турбомеханічний завод»	4,74	11,07	25,29
5	ПАТ «ТУРБОАТОМ»	26,85	62,65	143,21
6	ПАТ «МОТОР СІЧ»	137,98	321,94	735,87
7	ПАТ «Новокраматорський машинобудівний завод»	40,03	93,40	213,49
8	ПАТ «ДНІПРОВАЖМАШ»	11,96	27,91	63,80
9	ПАТ «Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування «Насосенергомаш»	15,96	37,25	85,13
10	ПАТ «Ужгородський Турбогаз»	0,55	1,28	2,92
11	ТОВ «УКР-ЛЕНД»	0,24	0,57	1,3
12	Всього за підприємствами	253,3	590,94	1350,74
13	Україна	69518,58	162210,02	16429,58

Джерело: розраховано авторами на основі табл. 1

За даними табл. 2 можна зазначити, що обсяг відрахувань підприємства буде насамперед залежить від обсягу чистого доходу, і тому найбільші відрахування здійснюватимуться крупними підприємствами, а саме серед аналізованих – це ПАТ «ТУРБОАТОМ», ПАТ «МОТОР СІЧ» та ПАТ «Новокраматорський машинобудівний завод». Необхідно зазначити, що сформований фонд по 11 підприємствам склав 8,22% від загального обсягу реалізації в цілому за підприємствами України. Тому, фонд має змогу збільшувати свої фінансові ресурси шляхом залучення нових учасників.

Розглянемо послідовність формування ресурсної бази страхового фонду протягом визначених періодів, що зображено на рис. 6.

Рис. 6. Формування ресурсної бази страхового фонду, млн. грн
Джерело: складено за даними в табл. 2.

На рис. 6, зображена ресурсна база фонду за визначеними етапами, а саме за 3 роки – 253,26 млн. грн, за 5 років – 590,95 млн. грн, а за 8 років – 1350,74 млн. грн. При цьому передбачається участь в страховому фонді всіх підприємств України, і у такому разі ресурсна база фонду за умови здійснення відрахування протягом 8 років буде дорівнювати 16429,6 млн. грн.

Ресурси сформованого страхового фонду доцільно використовувати, наприклад, для надання кредитів на пільгових умовах. На сьогодні більшість підприємств не можуть залучити до своєї діяльності позикові кошти, це обумовлено високими відсотками за кредити, які перевищують рівень рентабельності багатьох підприємств.

Протягом 2015–2016 років рівень рентабельності підприємств машинобудівельної промисловості складав 5,2%, металургійної – 2,6% [5].

Враховуючи стан банківської сфери України більшість банків в 2015–2016 роках взагалі не надавали кредитних ресурсів, а деякі здійснювали кредитні операції, але за високими відсотками. Необхідно зазначити, що відсотки за кредитами напряму залежить від відсотків за депозитами, які є традиційно нижчими, це вказано на рис. 7.

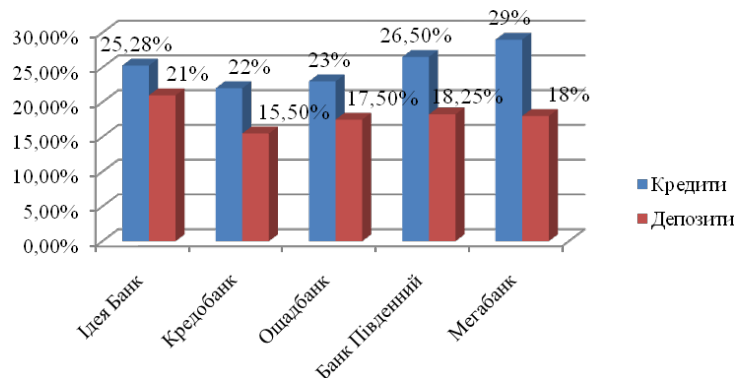

Рис. 7. Середні відсотки за кредитами та депозитами в українських банках у 2016 році
Джерело: складено та розраховано за даними статистичної звітності [15]

В українських банках є певні розбіжності щодо ставки відсотків, за кредитами та депозитами, серед банків, що здійснювали кредитування, найбільший відсоток за депозитами є в Ідеї Банк (21%), а за кредитами в Мегабанку (29%). Найменший відсоток за кредитами та депозитами є в Кредобанку, а саме 22% та 15,5% відповідно. Середнє значення за кредитами в 2016 році дорівнювало 25,16%, а за депозитами – 18,05%. Незважаючи на незначну різницю між середніми ставками за депозитами та кредитами (7,11%), кредитні кошти для підприємств машинобудівної та металургійної галузь залишаються дорогими, враховуючи їхню рентабельність.

Ресурсна база створеного фонду насамперед може служити, не тільки як джерело підтримки підприємств у стадії кризи, але і для кредитування розвитку підприємств, оновлення обладнання та технологій, модернізації тощо. Зокрема, за даними фінансової звітності підприємств, рівень зносу основних фондів є досить значним, що можна побачити на рис. 8.

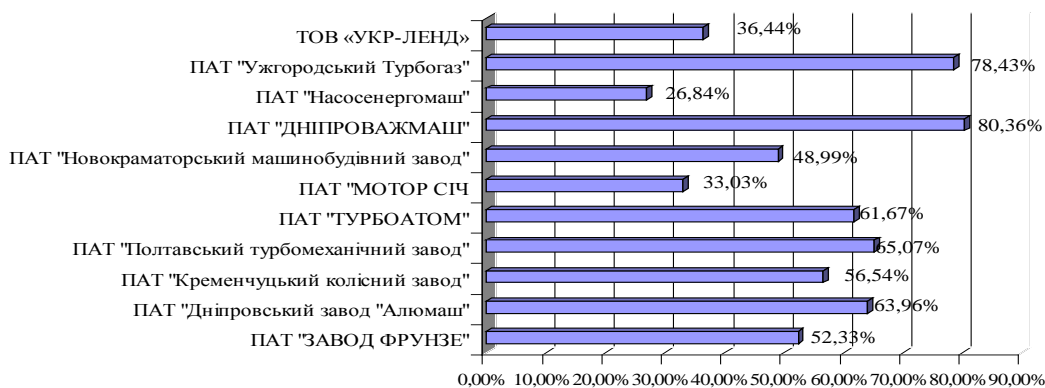

Рис. 8. Рівень зносу основних засобів у 2015 році
Джерело: складено та розраховано за даними статистичної звітності [14]

Так, для більшості підприємств, що аналізуються, знос перевищує 50%, що є критичним значенням даного показника. Наприклад, ПАТ «ТУРБОАТОМ» має знос основних засобів на рівні 61,67%, а це підприємство здатне відраховувати до страхового фонду досить значні суми, а також може отримати на вигідних умовах фінансові ресурси для оновлення основних засобів.

Перевагу залучення позикових коштів зі страхового фонду над кредитуванням банківської системи зображено на рис. 9.

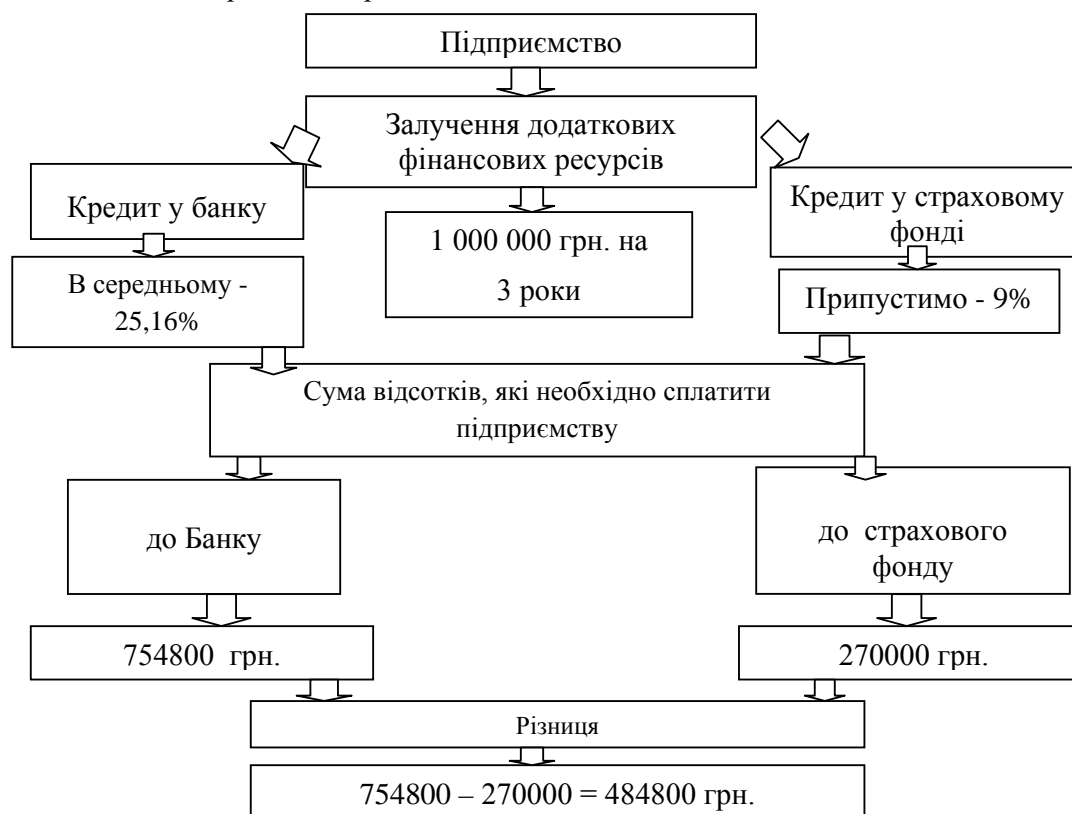

Рис. 9. Схема економічності залучення позикових коштів зі страхового фонду *)
*) власні розрахунки авторів

Наприклад, коли підприємству необхідно залучити кошти в обсязі 1 млн. грн., в банках на сьогодні пропонується відсоткова ставка на рівні 25,16%, а фонд може створювати більш привабливі умови надавати позики, наприклад за 9% річних. Проведенні розрахунки зображено на рис. 9. Надалі за умовою розвитку фонду відсотки за кредитами можуть зменшуватися.

Залучення кредиту на 3 роки в розмірі 1 млн. грн. за відсотковою ставкою 25,16%, розрахований за класичною моделлю обсяг відсотків за кредит складає 754800 грн., а за відсотковою ставкою 9%, відсотки дорівнюють 270000 грн. Отже, різниця складає 484800 грн.,

які підприємству вдасться зекономити за умовою залучення кредиту зі страхового фонду. Тому для підприємства бути учасником даного фонду є економічно вигідно.

Загальна система запобігання банкрутства на підприємствах у разі створення відповідного страхового фонду представлена на рис. 10.

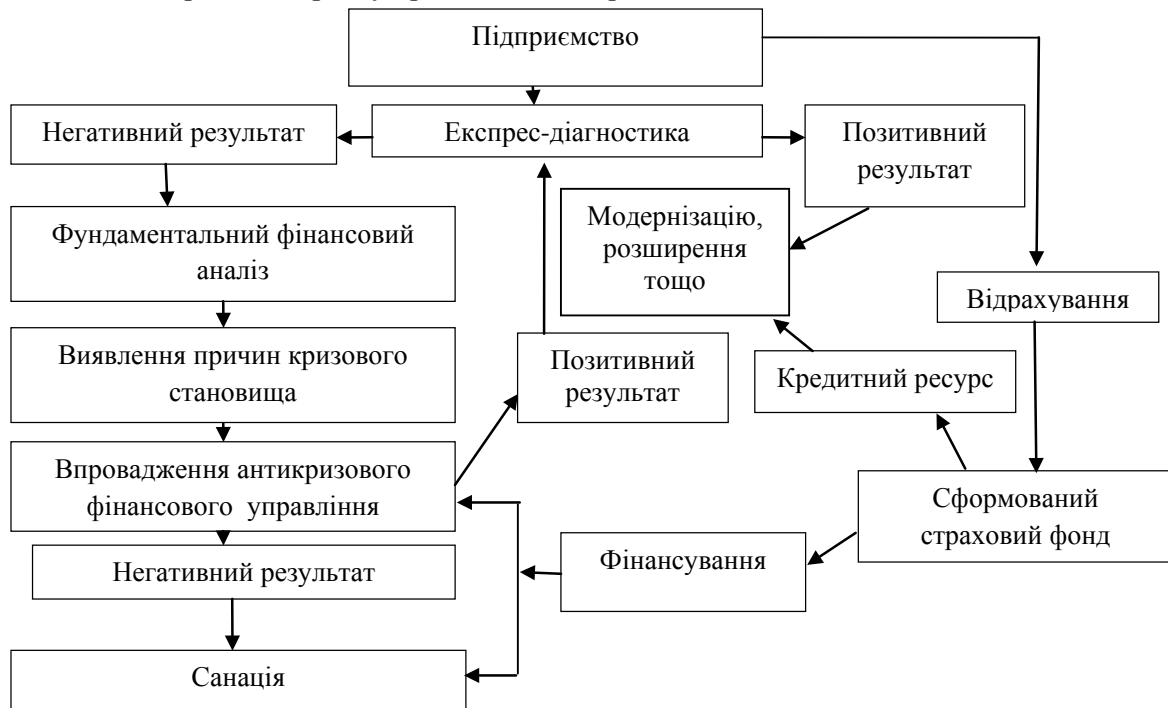

Рис. 10. Порядок використання страхового фонду *)
*) власні розрахунки авторів

Для запобігання банкрутства підприємства (рис. 10), доцільно здійснювати систему послідовних заходів, які оцінюються певними фінансовими показниками. Якщо на підприємстві відбувається погіршення фінансового стану, доцільно проводити експрес-аналіз та застосовувати фінансовий аналіз з метою визначення причин кризових ознак на підприємстві. При цьому необхідно приділити увагу розробці та впровадженню заходів, що можливо тільки за наявності фінансових ресурсів, які підприємство зможе залучати зі страхового фонду. Кредитні кошти будуть надаватися підприємству у разі необхідності на розширення, модернізацію тощо. В умовах проведення антикризового управління фонд забезпечить фінансування запланованих заходів та надасть можливість у будь-який момент підприємству залучати кредитні ресурси до своєї діяльності на вигідних умовах.

Висновки. Проведений аналіз стану банкрутства підприємств в Україні, вказує на те, що суб'єкти господарювання не можуть самостійно відновити свою платоспроможність. При цьому проведення судових процедур оздоровлення підприємства є неефективно, оскільки вони надають перевагу задоволенню потреб кредиторів, а не відновленню платоспроможності підприємства. Саме це спонукає до пошуку нових методів мінімізації ризиків банкрутства, через механізм страхування.

В статті запропоновано створити систему обов'язкового страхування підприємств на випадок банкрутства. Відповідний фонд страхування надасть можливість підприємству отримати не тільки фінансову підтримку в разі кризового стану, але і залучити кошти на різні заходи спрямовані на ефективний розвиток. В роботі доведено економічність для підприємств залучати кредитні кошти зі страхового фонду в порівнянні з банківською системою, а отже можна говорити про доцільність його створення. Запропонована система страхування допоможе не тільки вирішити проблему відновлення платоспроможності підприємств, а й розвинути страховий ринок України, шляхом впровадження нового виду обов'язкового страхування. Подальші дослідження будуть направлені на розгляд правового аспекту створення обов'язкової системи страхування на випадок неплатоспроможності суб'єктів господарювання та можливості узаконення запропонованого фонду.

Література

1. Хаджинова, О. В. Сучасні тенденції банкрутства підприємств в Україні [Текст] / О. В. Хаджинова // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – Вип. 1, Т. 2. – С. 275–278.
2. Брін, П. В. Аналіз сучасного стану інституту банкрутства України [Електронний ресурс] / П. В. Брін, А. Ю. Бондаренко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія «Актуальні проблеми розвитку українського суспільства». – 2013. – № 69. – С. 155–161. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpiaks_2013_69_33.
3. Битківська, А. В. Процедури банкрутства та їх наслідки для підприємств: порівняльний аспект [Електронний ресурс] / А. В. Битківська // Вісник ЖДТУ. Серія «Економіка, організація і управління підприємством». – 2015. – № 2. – С. 92–99. – Режим доступу: http://library.ztu.edu.ua/e-copies/VISNUK/72_2/15.pdf.
4. Цар, О. Світовий досвід оздоровлення неплатоспроможних підприємств та можливості його застосування в Україні [Електронний ресурс] / О. Цар // Галицький економічний вісник. Серія «Економіка та управління національним господарством». – 2013. – № 2. – С. 34–42. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gev_2013_2_7.
5. Рентабельність операційної діяльності великих і середніх підприємств за видами промислової діяльності за січень–вересень 2016 року [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Судова статистика [Електронний ресурс] // Судова влада України. – Режим доступу: <http://court.gov.ua>.
7. Число корпоративних банкрутств у світі знизилось [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dilovyi.com.ua/view.php?id=1284>.
8. Напіврозпад банкрутства: процес є, оздоровлення відсутнє [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/tpalamarchuk/article/23434.aspx>.
9. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс] : закон України від 17.09.2008 № 514–VI. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.
10. Про господарські товариства [Електронний ресурс] : закон України від 19.09.1991 №1576–XII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
11. Підсумки діяльності страхових компаній за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com/files/file00552.pdf>.
12. Звіт про діяльність страхових компаній у 2015 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://docviewer.yandex.ua/?url=https%3A%2F%2Ffnfp.gov.ua%2Ffiles%2FDepFinMon%2Fzviti_dani%2Fsk_%25202015.pdf&name=sk_%202015.pdf&lang=uk&c=58879dd9700f.
13. Косарева, И. П. Основные направления развития страхования в Украине как финансовой услуге [Текст] / И. П. Косарева и др. // Бизнес Информ. – 2008. – № 12. – С. 84–90.
14. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua>.
15. Finance.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finance.ua>.

Стаття надійшла до редакції 30.09.2017

©Клемпарський М. М., Косарева І. П.

References

1. Khadzhinova, O. V. (2013). Suchasni tendentsii bankrutstva pidpriemstv v Ukraini. *Teoretychni ta praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti*. 2(1), 275–278.
2. Brin, P. V., & Bondarenko, A. Yu. (2013). Analiz suchasnoho instytutu bankrutstva Ukrainy. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KHPI»*. Serii «Aktualni problemy rozvytku ukraïnskoho suspilstva», 69, 155–161.
3. Bytkivska, A. V. (2015). Protседury bankrutstva ta ikh naslidky dlia pidpriemstv: porivniálny aspekt. *Visnyk ZHDTU*. Serii «Ekonomika, orhanizatsiia i upravlinnia pidpriemstvom», 2, 92–99.
4. Tsar, O. (2013). Svitovyi dosvid ozdorovlennia neplatospromozhnykh pidpriemstv ta mozhlyvosti yoho zastosuvannia v Ukraini. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*. Serii «Ekonomika, orhanizatsiia i upravlinnia natsionalnym hospodarstvom», 2, 34–42. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gev_2013_2_7
5. Rentabelnist operatsiinoi diialnosti velykykh i serednykh pidpriemstv za vydamy promyslovoi diialnosti za sichen-veresen 2016 roku. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Sudova statystyka. *Sudova vlada Ukrainy*. Available at: <http://court.gov.ua>
7. *Tchyslo korporatyvnykh bankrutstv u sviiti znyzilos*. Available at: <http://www.dilovyi.com.ua/view.php?id=1284>
8. *Napivrozpad bankrutstva: protsess ye, ozdorovlennia vidсутнє*. Available at: <http://blog.liga.net/user/tpalamarchuk/article/23434.aspx>
9. Zakon Ukrainy. (2008, September). *Pro aktsionerni tovarystva*. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
10. Zakon Ukrainy. (1991, September). *Pro hospodarski tovarystva*. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
11. *Pidsumky diialnosti strakhovykh kompanii za 2014 rik*. Available at: <http://forinsurer.com/files/file00552.pdf>
12. *Zvit pro diialnist strakhovykh kompanii u 2015 rotsi*. Available at: https://docviewer.yandex.ua/?url=https%3A%2F%2Ffnfp.gov.ua%2Ffiles%2FDepFinMon%2Fzviti_dani%2Fsk_%25202015.pdf&name=sk_%202015.pdf&lang=uk&c=58879dd9700f
13. Kosareva, I. P. (2008). Osnovnye napravleniia razvitiia strakhovaniia v Ukraine kak finansovoi uslude. *Biznes Inform*, 12, 84–90.
14. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy. (2013, February). *Pro zatverdzhennia Natsionalnoho polozhennia (standartu) bukhalterskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti»*. Available at: <http://smida.gov.ua>
15. *Finance.ua*. Available at: <http://finance.ua>

Received 30.09.2017

©Klemparskyi M. M., Kosarieva I. P.